

**Uniunea Națională a Notarilor Publici din România a publicat la 1 august 2013 un comunicat prin care își arată dezacordul cu privire la documentul intitulat "APELUL Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România privind necesitatea asigurării garanțiilor efective ale dreptului de acces la instanță prin reglementările adoptate în materia taxelor judiciare de timbru" publicat pe site-ul Uniunii Naționale a Barourilor din România la scurt timp după intrarea în vigoare a noii OUG nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.**

**Poziția Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România față de Apelul Uniunii Naționale a Barourilor din România către Guvernul României,**

**Parlamentul României și către toate autoritățile abilitate să ia măsurile care se impun pentru restabilirea garanțiilor corespunzătoare dreptului de acces la instanță prin modalitatea de reglementare a taxelor judiciare de timbru**

**Adoptat de Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România în ședința din data de 19 iulie 2013**

**Uniunea Națională a Notarilor Publici din România a luat act cu stupoare despre difuzarea acestui document în care se susține, printre altele, că „nivelul actual al taxelor judiciare de timbru în materie reflectă protejarea incorectă a procedurilor notariale în defavoarea procedurilor judiciare statale, astfel încât discriminarea făcută legal prin stabilirea unor taxe ce favorizează o categorie socio-profesională care își desfășoară activitatea pe principii specifice profesiilor liberale, este incorectă.”**

**În primul rând, autorii Apelului pierd din vedere rațiunile care au determinat aprobarea noului act normativ, reluate de Ministerul Justiției și în comunicatul de presă din data de 11 iulie 2013:**

**„Adoptarea de către Guvernul României a OUG nr.80/2013 privind taxele judiciare de timbru a fost determinată de evoluția înregistrată în plan legislativ din ultima perioadă (în special transformările care au avut loc prin adoptarea noului cod civil și a noului Cod de procedură civilă), și vizează actualizarea și modernizarea sistemului de taxare, precum și sistematizarea legislației în materia taxelor de timbru. Sumele care revin bugetului de stat din taxele judiciare de timbre sunt destinate să fie folosite la finanțarea sistemului judiciar în vederea implementării noilor Coduri.**

**Actul normativ referitor la nivelul taxelor judiciare de timbru conține prevederi exprese menite să asigure liberul acces la justiție, precum:**

- cererea de reexaminare împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru este scutită de la plata taxei judiciare de timbru;
- s-a prevăzut în mod expres restituirea, în parte, a taxei judiciare de timbru în cazul în care participantul la proces care a fost recuzat se abține sau dacă cererea de recuzare ori de strămutare a fost admisă;
- când o acțiune are mai multe capete de cerere, cu finalitate diferită, dacă la momentul înregistrării cererii au fost timbrate doar o parte din capetele de cerere, acțiunea va fi anulată în parte, numai pentru acele capete de cerere pentru care nu a fost achitată taxa judiciară de timbru;
- pentru cererile de întoarcere a executării silite a fost prevăzută taxarea cu taxă fixă având în vedere, pe de o parte divergențele existente în practica judiciară, iar pe de altă parte, inechitatea stabilirii unei taxe la valoare pentru această categorie de cereri;
- a fost stabilit un sistem mai clar de determinare a cuantumului taxei judiciare de timbru."

De asemenea, în Expunerea de motive a proiectului de lege pentru aprobarea OUG nr.80/2013 se arată foarte clar că noua reglementare este conformă atât jurisprudenței Curții Constituționale cât și celei a CEDO în această materie.

OUG nr.80/2013 privind taxele judiciare de timbru a fost avizată favorabil de Consiliul Superior al Magistraturii, de Consiliul Economic și Social și de Consiliul Legislativ, cu mențiunea că propunerile CSM care vizau stabilirea unei taxe judiciare de timbru pentru acțiunea de divorț la un nivel superior onorariului notarial perceput în acest caz nu s-au regăsit în forma actului normativ adoptată de Guvern.

Totodată, trebuie avut în vedere și faptul că actului normativ a fost adoptat în contextul unui fenomen infracțional, din care fac parte, din păcate, și profesioniștii ai dreptului: ne referim la evitarea procedurii legale notariale și crearea, cu bună știință, a unui fals litigiu între părțile unui raport juridic, pentru a evazona taxelor notariale și impozitele statului. Faptul că activitatea evazionistă a devenit un fenomen este arhicunoscut și de către UNBR, dar dorim totuși să amintim un exemplu recent, cel de la judecătoria Ineu, reflectat în comunicatele DNA din ultimele săptămâni.

În al doilea rând, afirmații precum: protejarea incorectă..., discriminarea..., favorizarea unei profesii liberale puteau fi făcute, cu argumente solide, încă

**de acum mai bine de cinci ani, când a fost adoptată OUG nr.51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă!**

**Pentru că, în acel moment, putea fi vorba, într-adevăr , de protejare incorectă, de discriminare, de favorizarea unei profesii liberale, atunci când principalii beneficiari ai acestei reglementări nu puteau fi decât avocații, dar asigurarea fondurilor pentru plata onorariilor avocațiale, inclusiv plata oficiilor, se făcea, în mare parte din impozitele plătite de notarii publici!**

**Reacția colegilor avocați este astfel de înțeles, în condițiile în care Legea nr. 146/1997, abrogată și înlocuită de OUG nr.80/2013, prevedea expres la art.26 că o mare parte din impozitele încasate din onorariile avocaților, ale notarilor publici și ale executorilor judecătorești au ca destinație finanțarea sistemului de ajutor public judiciar și a sistemului de asistență juridică, aceeași destinație având-o și o cotă substanțială din sumele provenind din taxele judiciare de timbru.**

**Este normal însă să beneficieze de ajutor public judiciar și cetățenii care solicită proceduri notariale, cel puțin în materia succesiunilor, divorțului, partajului, în aceleași condiții ca și cei care aleg calea justiției contencioase.**

**Dar, la acea vreme, Uniunea Națională a Notarilor Publici din România a înțeles constrângerile bugetare, a acceptat ca notarii să rămână doar finanțatori ai sistemului de ajutor public judiciar, alegând să soluționeze cazurile sociale din rândul beneficiarilor de proceduri notariale strict prin reglementarea internă a scutirilor și reducerilor de onorarii.**

**Nu în ultimul rând, Uniunea Națională a Notarilor Publici din România se alătură demersurilor de reglementare a destinației sumelor încasate cu titlu de taxă judiciară de timbru care trebuie să asigure surse de finanțare pentru sistemul judiciar, cu precizarea că în cadrul sistemului justiției din România, alături de judecători, procurori, avocați sau executori judecătorești, există și notarii publici.**

**Consiliul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România  
Documentul care i-a "supărat" pe notari**

**Publicăm mai jos apelul Uniunii Naționale a Barourilor din România către Guvernul României, Parlamentul României și către toate autoritățile abilitate să ia măsurile care se impun pentru restabilirea garanțiilor corespunzătoare dreptului de acces la instanță prin modalitatea de reglementare a taxelor judiciare de timbru și poziția Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România, adoptată în ședința din data de 19 iulie 2013.**

## **APELUL**

### **Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România**

**privind necesitatea asigurării garanțiilor efective ale dreptului de acces la instanță prin reglementările adoptate în materia taxelor judiciare de timbru**

**în exercitarea obligațiilor instituite de dispozițiile art. 2 alin. (2) și (5) din Legea 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și de art. 2 alin. (1) și (2) din Statutul profesiei de avocat care consacră obligația avocatului de a stăruși și a apăra cu mijloace specifice dreptul la un proces echitabil și pentru realizarea liberului acces la justiție al persoanelor fizice și juridice,**

**în îndeplinirea misiunii avocatului, care, într-o societate democratică trebuie să vegheze la respectul statului de drept și a intereselor celor ale căror drepturi și libertăți le apără, potrivit prevederilor art. 1.1. din Codul deontologic al avocaților români, care reproduce prevederile Codului deontologic al avocaților din Uniunea Europeană,**

**având în vedere modificarea dispozițiilor legale privind taxele judiciare de timbru intervenită prin adoptarea de către Guvernul României a Ordonanței de Urgență nr. 80/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013,**

**ținând cont că într-un stat de drept - ca expresie a principiilor democratice și a supremației legii — este esențial imperativul asigurării dreptului de acces efectiv la instanță, astfel cum acesta este consacrat prin art.21 din Constituția României, art. 10 din Declarația universală a drepturilor omului, art. 6 par. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 14 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice,**

**în consens cu Directiva Consiliului Uniunii Europene 2003/8/CE privind îmbunătățirea accesului la justiție,**

**în temeiul art. 66 alin. (1) lit. a) și c) din Legea 51/1995, republicată, privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat,**

**CONSILIUL UNIUNII NAȚIONALE A BAROURILOR DIN ROMÂNIA,**

**formulează prezentul APEL**

**către Guvernul României, Parlamentul României și către toate autoritățile abilitate să ia măsurile care se impun pentru restabilirea garanțiilor corespunzătoare dreptului de acces la instanță prin modalitatea de reglementare a taxelor judiciare de timbru.**

**Statul este obligat să acorde oricărei persoane toate facilitățile rezonabile pentru acces la justiție. Înlăturarea oricărei bariere formale și evitarea condiționării accesului la justiție de parcurgerea unor proceduri prealabile, dar mai ales, stabilirea unor costuri accesibile ale accesului la procedurile judiciare, reprezintă garanții fundamentale ce dau expresie măsurii în care statul își îndeplinește obligația de a asigura efectivitatea exercitării dreptului de acces la justiție.**

**Noua reglementare în materia taxelor judiciare de timbru majorează cuantumul taxelor de acces la justiție la un nivel ce depășește cu mult posibilitățile de plată ale justițiabililor.**

**Măsurile luate sunt lipsite de proporționalitate și încalcă dispozițiile art. 21, art. 124 alin. (2) și ale art. 53 din Constituția României.**

**Noua reglementare nu are un suport corespunzător în realitatea economică concretă a României. Majoritatea populației României a sărăcit pe fondul crizei economice. În unele situații, majorarea taxelor s-a făcut cu peste 20 % față de reglementarea anterioară. În condițiile în care creșterea salariului mediu net la nivel național este de 6,22 % (de la 1385 lei la 1.477 lei) față de nivelul anului în care s-a adoptat Legea nr. 278/2009, ultima modificare legislativă în materie, majorarea este vădit inechitabilă.**

**Solicităm ca, în procedura de control parlamentar al actului normativ în discuție, să se aibă în vedere principiile fundamentale în materie:**

- reglementarea taxelor judiciare de timbru trebuie să respecte dispozițiile art. 56 din Constituție care prevăd ca sistemul legal de impuneri să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale;**
- respectarea principiului impunerii echitabile, care să conducă la egalitatea de șanse, cu excluderea oricărui privilegiu ori a discriminărilor și cu respectarea principiului de justiție socială, consacrat de art. 3 alin. (1) din Constituție;**
- evitarea limitării accesului la justiție prin sistemul de taxare a cererilor adresate instanțelor judecătorești, cu consecința încălcării dreptului de proprietate privată garantat de dispozițiile art. 44 alin. (1) din Constituție și**

**de art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului.**

**Actualul sistem de taxare a cererilor adresate justiției nu favorizează clarificarea regimului de proprietate asupra terenurilor agricole și forestiere în situații de indiviziune rezultate mai ales din aplicarea legislației reparatorii în domeniul proprietății funciare. La nivelul unui județ de mărime medie, s-au emis un număr de peste 78.000 titluri de proprietate în baza Legilor nr. 18/1991, nr. 1/2000 și nr. 247/2005, în materia restituirii proprietăților preluate abuziv de statul comunist, majoritatea pe numele tuturor moștenitorilor autorilor deposedați, astfel încât, intabularea drepturilor fiecărui proprietar, în exclusivitate, impune ieșirea din indiviziune, în majoritatea cazurilor prin justiție. Proiecte în care este implicat Statul Român sunt distorsionate. Este cazul aplicării Legii nr. 14/2009 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și sprijinul financiar acordat de Uniunea Europeană pentru restructurarea agriculturii, prin care statul român și-a asumat responsabilitatea realizării cadastrului general în scopul înscrierii din oficiu în cartea funciara a proprietăților imobiliare;**

- nivelul actual al taxelor judiciare de timbru în materie reflectă protejarea incorectă a procedurilor notariale în defavoarea procedurilor judiciare statale, astfel încât discriminarea făcută legal prin stabilirea unor taxe ce favorizează o categorie socio-profesională care își desfășoară activitatea pe principii specifice profesiilor liberale, este incorectă.**

- sistemul de facilități la plata taxelor judiciare de timbru, extins prin noua reglementare - în ceea ce privește persoanele juridice - este lipsit de criterii expres prevăzute în lege, pentru acordarea acestora. Legea nu permite verificarea aprecierii discreționare a judecății la acordarea facilităților.**

**Reglementarea are efecte secundare în planul încrederii în justiția bazată pe legea aplicată în mod echitabil, dacă transparența deciziilor nu este asigurată prin lege;**

- majoritatea cetățenilor și a persoanelor juridice sunt în situația de a recurge la proceduri de acordare a scutirilor, reducerilor, eșalonărilor de plată a taxelor judiciare de timbru care au aparența arbitrariului deciziilor instanțelor de judecată în aplicarea legislației privind taxele judiciare de timbru dar au și menirea de a prelungi procedura de judecată;**

- dacă se are în vedere că sistemul de scutiri, reduceri sau eșalonări la plata taxelor judiciare de timbru pentru persoanele fizice se aplică în condițiile concrete de acordare a acestora prin menținerea valorilor și limitelor**

**prevăzute de O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, astfel cum aceasta este în prezent în vigoare, plata anticipată a taxelor este practic imposibilă pentru oricare pensionar; accesul majorității acestora la sistemul ajutorului public judiciar, plafonat în prezent la pragul maximal de 8.000 lei, face aproape imposibil accesul efectiv la justiție pentru cei aproape 5.455.000 pensionari a căror pensie nu depășește 795 lei. Acestor realități li se adaugă cele privind creșterea șomajului, limita salariului minim brut pe economie — indicatori ce trebuie observați pentru stabilirea corectă a cuantumului taxelor judiciare de timbru.**

**• reglementarea destinației sumelor încasate cu titlu de taxă judiciară de timbru trebuie să asigure surse de finanțare pentru sistemul judiciar, pentru că, există încă o criză de resurse necesare pentru implementarea corectă a Noilor Coduri și pentru respectarea Avizului nr. 10 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni din 23 noiembrie 2007, care obligă statele să finanțeze instanțele, pentru a nu se pierde încrederea publicului în sistemul judiciar. În condițiile în care autoritățile care gestionează bugetele locale nu au niciun fel de implicare în finanțarea sistemului de justiție, soluția actului normativ în discuție privind destinația sumelor încasate cu titlu de taxe judiciare de timbru este incorectă.**

**Adoptat de Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România în ședința din 29-30 iunie 2013.**